

Canal de la Fàbrica del Riu

Navarcles

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: A la zona del Regadiu Nou, al marge esquerre del riu Llobregat.

Coordenades:

Latitud: 41.75193
Longitud: 1.89402
UTM Est (X): 408050
UTM Nord (Y): 4622825

Classificació

Número de fitxa 08140 - 116
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 005A09017

Fitxes associades:

[Turbina de la Fàbrica del Riu](#)
[Fàbrica del Riu](#)
[Zona de ribera del Llobregat](#)

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dt., 20/05/2008 - 02:00

Descripció

Canal de la Fàbrica del Riu, actualment aprofitat per fer anar una petita central hidro-elèctrica instal·lada a la fàbrica. La resclosa, situada a l'alçada de la Fàbrica del Pont, és feta de formigó i té una forma semi-el·líptica. Es tracta d'una obra força impressionant (d'uns 150 m de llarg) junt amb les estructures d'accés al canal: una obra també molt sòlida, feta de formigó, que consta de dues comportes d'entrada més una altra de desguàs. S'accionen mitjançant un mecanisme hidràulic modern, però conserven les compotes de fusta i els engranantges antics. El canal és molt ample (d'uns 5 metres) i fa un recorregut d'uns 450 m. Originàriament era delimitat amb un mur lateral fet de lloses de pedra, el qual en alguns trams ha estat reforçat amb formigó. Al llarg del recorregut té diferents vagants per desguassar. Abans d'arribar a la fàbrica té una entrada per on accedeixen al canal les màquines que el netegen.

Història

Manuel Comellas, perxer de Manresa però fill d'un pagès de Navarcles, juntament amb altres socis, va començar a buscar terrenys per fer una fàbrica el 1816. La fàbrica va començar-se a construir el 1818 i es deuria acabar l'any següent. Sembla que seria la primera fàbrica del poble. El salt d'aigua era de 3,34 m. La fàbrica va acabar partida en diferents seccions que funcionaven de forma independent, fins que el 1841 Joaquim Batlles va anar comprant fins a fer-se amb una part important de la fàbrica. Des de l'any 1849 l'edifici acollia només la societat Comellas, Batlles, Sanmartí i Cia. El 1867 l'arrendaven a altres fabricants i el 1869 ampliaven el canal i potser també la fàbrica, que va quedar amb la fesomia actual. Després de diverses compravendes entre les parts, el 1910 els diversos socis venien la fàbrica a Isidre Puig i Cia, que ja era l'empresa propietària de la fàbrica de Sant Benet (en terme de Sant Fruitós de Bages). L'empresa va tancar els anys vuitanta i el 1986 fou subhastada i comprada una part per Hidrogant S.A., el gerent de la qual era el navarclí Jaume Matamala. Els altres compradors van ser Dolors Cura, Agustí Cots i Josep Claret. La resclosa i el sistema de comportes d'accés al canal probablement van reconstruir-se entorn de 1920, ja que són molt semblants als de la Fàbrica de Sant Benet, d'aquesta mateixa època. La Fàbrica del Riu va ser de les primeres a aprofitar el salt d'aigua per generar electricitat.

Bibliografia

- FERRER, Llorenç (1988). "Navarcles". Història del Bages, vol. 2. Ed. Parcir. Manresa. P. 145.
- FERRER, Llorenç (1988-1990). "Fàbriques de Navarcles (VI)". Col·leccionable d'història a A més a més: revista de Navarcles.
- FERRER, Llorenç (1994). Les fàbriques de riu de Navarcles. Centre d'Estudis del Bages, "Quaderns", núm. 7. Manresa. P. 19-24.
- FERRER, Llorenç; FERNÁNDEZ (1998), Joan A. Navarcles. Història en imatges. 1900-1979. Angle Editorial, Manresa. P.40, 48.

